

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1404/2025/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke
Dr. Gunyecz Zoltán, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2026. április 28.
Az ügy tárgya: emberölés büntette
Terhelt(ek): terhelt1 és társai (terhelt2 II. rendű terhelt)

Elsőfok: Zala Megyei Bíróság, B.17/2005/21., ítélet, tárgyalás,
2005. október 20.
Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.77/2005/4., végzés, nyilvános ülés,
2006. április 4.

Az indítvány előterjesztője: a Legfőbb Ügyészség
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette miatt terhelt1 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Zala Megyei Bíróság B.17/2005/21. számú ítéletét és a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.77/2005/4. számú végzését terhelt2 II. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 21.000 (huszonegyezer) forint bünyügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Zala Megyei Bíróság a 2005. október 20. napján kihirdetett B.17/2005/21. számú ítéletében terhelt2 II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki előre kitervelten, nyereségvágyból, más aljas indokból, illetőleg célból, különös kegyetlenséggel, több emberen elkövetett emberölés büntetében, mint társtettet. Ezért életfogytiglani fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 33 évben állapította meg. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bünyügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljáró Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2006. április 4. napján meghozott Bf.77/2005/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy pontosította a beszámításra vonatkozó rendelkezést, rendelkezett a terhelt által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől előzetes fogvatartásban töltött időbeszámításáról, valamint a másodfokú eljárásban felmerült bünyügyi költség viseléséről.

[3] II. A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt BF.187/2025/4. számon, a Be. 651. § (3) bekezdésében írt kötelezettségnek megfelelően, a Be. 649. § (4) bekezdése alapján.

[4] Indokolásában kifejtette, hogy a terhelt által benyújtott 9004/20. számon iktatott – egyéb kérelmekkel egyesített – kérelem alapján az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) a Gyenge és mások kontra Magyarország ügyben meghozott, 2024. április 25. napján végleges ítéletében a kérelmezők, így terhelt2 terhelt vonatkozásában is megállapította az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 3. cikkének megsértését. Az EJEB ítéletében kinyilvánította, hogy elegendő a szabálysértés megállapítása, ennek megfelelően nem állapított meg nem vagyoni kártérítést.

[5] Az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 3. §-ában foglaltak szerint megtörtént az Emberi Jogok Európai Bírósága illetékességének és joghatóságának elismerése.

[6] Megállapította, hogy – figyelemmel arra, hogy az Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 3. §-a alapján Magyarország magára nézve kötelezőnek ismerte el az EJEB joghatóságát – a Be. 649. § (4) bekezdésében foglalt valamennyi feltétel fennáll.

[7] Utalt arra, hogy az EJEB egyezményesértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósul meg. Az EJEB ítélete önmagában nem dönti el a bűnfelelősséget, de olyan jogi tény, amely megalapozza a jogerős

ügydöntő határozat egyezményesértő részének kiküszöbölésére alkalmas felülvizsgálati eljárás lefolytatását. Álláspontja szerint felülvizsgálati ok ugyanakkor nem valósul meg, ezért az anyagi jogerő feloldására és a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség, és a megtámadott ítélet hatályában tartása indokolt. Ezt azzal támasztotta alá, hogy az EJEB nem az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását tekintette egyezményesértőnek, hanem egy – már a büntetés végrehajtási szakaszába tartozó – felülvizsgálati lehetőség olyan időpontban történő megnyílását, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után „de facto” csökkenthetővé teszi az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését.

[8] Kiemelte, hogy – az EBH 2018.B.6. számon közzétett határozat alapján – a felülvizsgálat nem feltétlenül vezet a jogerős határozat megváltoztatásához, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv (EJEB) nem az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását, hanem az e büntetésből történő feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi lehetőségének 25 évet meghaladó időtartam letöltését követő biztosítását kifogásolja. A feltételes szabadságra vonatkozó szabályokon változtatni nem a jogalkalmazás, hanem a jogalkotás feladata. Ha pedig jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó szabályt a Kúria nem alkothatja meg, és nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával.

[9] Hivatkozott a Kúria 3/2015. Büntető jogegységi határozatának 2. pontjára, mely szerint nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv döntése folytán, törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala nem közvetlenül az Emberi Jogok Európai Egyezménye, mint ítélkezésre szolgáló anyagi vagy eljárási jogszabály alapján, hanem az emberi jogi szerv döntésének alapulvétele, annak magyar jogrendszerbe beillesztésével, a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásával, az egyezményesértéssel nem érintett hatályos jogszabályok alkalmazásával történik.

[10] Az EJEB ítélet a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás hiányosságát ítélte egyezményesértőnek, a döntéséből tehát az következik, hogy az alkalmazott jogszabály mellett további szabályozás szükséges, ami nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat (Bfv.III.811/2023/9.).

[11] Erre tekintettel a kötelezően lefolytatandó felülvizsgálati eljárásban a Kúria állapíthatja meg, hogy a konkrét ügyben az egyezményesértés jogalkalmazói eszközökkel nem orvosolható, és így az EJEB ítélete alapján nincs lehetőség az alapügyben meghozott ítélet megváltoztatására.

[12] Mindezekre tekintettel azt indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) és (3) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a Zala Megyei Bíróság B.17/2005/21. számú ítéletét és a Győri Ítéltábla Bf.77/2005/4. számú végzését hatályában tartsa fenn.

[13] **III. A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa alapos.**

[14] **1.** A Be. XC. Fejezete tartalmazza a felülvizsgálatra vonatkozó szabályokat. A Be. 648. § rendelkezései szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt, eljárási szabálysértés miatt, az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján, vagy a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén van helye.

[15] Felülvizsgálati okot jelent tehát, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv

- azt állapította meg, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely

rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát [Be. 649. § (4) bekezdés],

- ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv a nemzetközi szerződés azon rendelkezésének megsértését állapította meg, amely olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely e törvény szerint felülvizsgálattal nem, csak fellebbezéssel támadható [Be. 649. § (5) bekezdés].

[16] A felülvizsgálat törvényben meghatározott okait a Be. 649. §-a tartalmazza, a törvényben meghatározott okok tételesen felsorolásra kerültek, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.

A Be. 649. § (4) bekezdése szerint nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alá vetette magát.

[17] A Be. 649. § (5) bekezdése értelmében a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján a felülvizsgálatnak akkor is helye van, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv a nemzetközi szerződés azon rendelkezésének megsértését állapította meg, amely olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely a törvény szerint felülvizsgálattal nem, csak fellebbezéssel támadható.

[18] A Be. 651. § (2) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése alapján a terhelt javára az ügyészség felülvizsgálati indítványt terjeszthet elő.

[19] A Be. 652. § (4) bekezdése értelmében a terhelt javára felülvizsgálati indítvány határidő nélkül előterjeszthető.

[20] A Be. 651. § (3) bekezdésére figyelemmel, a Be. 649. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetben a legfőbb ügyész a felülvizsgálati indítványt hivatalból terjeszti elő.

[21] A Be. 659. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. A Be. ugyanakkor a hivatkozott jogszabályhely (4) bekezdésében kimondja, hogy a 649. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetben a felülvizsgálati indítványt a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

[22] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. A Kúria ugyanakkor a Be. 659. § (6) bekezdésére figyelemmel, a megtámadott határozatot a 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[23] A Be. 660. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálati indítványt – a (2) bekezdésben meghatározott kivétel hiányában – tanácsulésen bírálja el.

[24] A Kúria a Be. 649. § (4) bekezdésében foglalt felülvizsgálati ok alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot felülbírálta. A Kúria – a Be. 659. § (6) bekezdésére is figyelemmel – a Be. 649. § (2) bekezdésében megjelölt eljárási szabálysértések tekintetében is vizsgálta és megállapította, hogy az eljárás bíróságok ilyen eljárási szabályt nem sértettek.

[25] A Kúria nyilvános ülés kitűzését nem tartotta szükségesnek, mert a felülvizsgálati indítványban megjelölt jogkérdés a korábbi egységes gyakorlatára figyelemmel tanácsulésen is elbírálni volt.

[26] 2. Az EJE – a felülvizsgálattal érintett ügyben – a 62122/19. számon iktatott kérelem alapján 2024. április 25. napján kelt ítéletének indokolásában az EJE által Bancsók és Magyar László kontra Magyarország ügyben (52374/15. és 53364/15. számú kérelmek) hozott ítéletre utalt, mely a felülvizsgálati eljárás szempontjából a következő figyelembe veendő megállapításokat tartalmazza:

- Az EJE megállapította (korábbi gyakorlatára figyelemmel), hogy az Egyezmény 3. cikke, vagy bármely más cikke önmagában nem tiltja az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását bármely felnőttkorú elkövetőre, illetve nem összeegyeztethetetlen azzal. Az életfogytig tartó szabadságvesztés ugyanakkor csak akkor lehet összeegyeztethető az Egyezmény 3. cikkével, ha mind a szabadulás, mind a felülvizsgálat lehetősége fennáll, és mindkettőnek a büntetés kiszabásától kezdve fenn kell állnia {ítélet [40] bekezdés}.

- Megállapította, hogy a büntető igazságszolgáltatás és a büntetés-kiszabás területén a szerződő államoknak biztosítandó mérlegelési szabadságra figyelemmel a Bíróságnak nem feladata, hogy előírja, milyen formában – végrehajtó vagy bírósági – kell a felülvizsgálatot elvégezni, vagy hogy meghatározza, mikor kell felülvizsgálatot elvégezni {ítélet [41] bekezdés}.

- Az összehasonlító és nemzetközi jogi anyagok alapján – amelyet az ítélet önmagában nem tartalmaz – egyértelműnek tartotta, hogy olyan célzott mechanizmust kell létrehozni, amely garantálja az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását követő 25 éven belül történő felülvizsgálatot, és ezt követően további időszakos felülvizsgálatokat biztosít. Amennyiben a hazai jog nem rendelkezik az ilyen felülvizsgálat lehetőségéről, az életfogytig tartó szabadságvesztés nem felel meg az Egyezmény 3. cikkében foglalt normáknak {[45] bekezdés}.

- Megállapította, hogy azon időtartam, amelyet a kérelmezőknek ki kell várniuk, mielőtt először számíthatnak arra, hogy feltételes szabadlábra helyezésüket fontolóra veszik, lényegesen hosszabb időtartam, mint az összehasonlító és a nemzetközi jog alapján megállapítható maximális időtartam, amelynek lejáratát után az életfogytig tartó szabadságvesztés felülvizsgálatát biztosítani kell {[45] bekezdés}.

- A bíróság hivatkozott arra, már korábban megállapította, hogy a betegséggel, fizikai alkalmatlansággal vagy öregséggel kapcsolatos okokból történő együttérzésből eredő kegyelem eredményeként kapott szabadulás lehetősége nem felel meg a „szabadulás lehetősége” fogalmának {[46] bekezdés}.

- A bíróság az ítéletében összegezte: az, hogy jelen ügyben a kérelmezők csak azt követően remélhetik, hogy ügyüket a szabadulás érdekében felülvizsgálják, miután életfogytig tartó szabadságvesztésekből a megállapított időtartamot letöltötték, elegendő a bíróság számára annak megállapításához, hogy a kérelmezők életfogytig tartó szabadságvesztése az Egyezmény 3. cikke értelmében nem tekinthető csökkenthetőnek. Az ilyen hosszú várakozási idő indokolatlanul késlelteti a hazai hatóságok felülvizsgálatát abban a tekintetben, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt személyében bekövetkezett változások olyan jelentősek-e, és a büntetés során a rehabilitáció irányában tettek-e olyan előrelépést, hogy a további fogvatartás már nem igazolható legitim büntetőjogi indokokkal {[47g] bekezdés}. A bíróság az ítéletének [47] bekezdésében ki is mondta, hogy ennél fogva megsértették az Egyezmény 3. cikkét.

- A bíróság az ítéletében rögzítette, a hazai jog és a joggyakorlat lehetőséget biztosít a kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés bírósági felülvizsgálatára, következésképpen az EJE az ítéletében megkülönbözteti a hazai jogot és a joggyakorlatot. Az EJE az ítélete [41] bekezdésében kifejtette, hogy az Egyezmény 3. cikkében foglalt normák megsértését a szerződő állam akkor idézi elő, ha a hazai jog nem rendelkezik olyan felülvizsgálat

lehetőségéről, amely célzott mechanizmusként garantálja az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását követő 25 éven belül történő felülvizsgálatot és az ezt követő további időszakos felülvizsgálatokat.

- Az EJEK nem írta elő, hogy a szerződő állam milyen formában (bíróági vagy végrehajtó formában) biztosítja ezt a mechanizmust. Az EJEK ítélete elismeri {[41] és [43] bekezdések}, hogy a magyar Btk. lehetőséget biztosít az „egyszerű” életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a feltételes szabadságra, ha a terhelt már letöltötte a büntetést kiszabó ítéletben meghatározott tartamot. A hazai jog alapján a magyar bíróságok a feltételes szabadságra bocsátáshoz szükséges minimális időt az ítéletben a Btk. szerinti minimum és maximum között állapítják meg. Ezen időtartam letöltését követően a büntetés-végrehajtási bíró dönt a feltételes szabadságra bocsátás tárgyában, nemleges döntése után 2 év múlva, azt követően pedig évente kell megvizsgálnia a büntetés-végrehajtási bírónak a feltételes szabadságra bocsátás indokoltságát. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban Bvtv.) részletezi, melyek azon követelmények, amelyeket az elítéltnak teljesítenie kell ahhoz, hogy feltételes szabadságra bocsássa. Az EJEK a magyar jogot és a joggyakorlatot megfelelőnek minősíti és az egyezményesértést kizárólag amiatt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati mechanizmus nem 25 éven belül biztosítja a büntetés-végrehajtási bíró első felülvizsgálatát, így az egyezményesértő, hogy a terheltnek nem legkorábban 25 év, hanem attól hosszabb idő eltelté után van lehetősége a feltételes szabadságra bocsátásra.

[27] 3. terhelt2 terhelt esetében az EJEK ítéletében megállapított egyezményesértés felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható.

[28] A Kúria feladata a rá vonatkozó jogszabályok alkalmazásával törvényes eljárásban a törvénynek megfelelő határozat meghozatala. Ennél fogva a jelen ügyben is azt kellett vizsgálnia, hogy a jogszabályok alapján a megállapított egyezményesértés orvoslása felülvizsgálati eljárásban lehetséges-e.

[29] A felülvizsgálat a büntetőeljárásban olyan rendkívüli jogorvoslat, amely az azzal érintett büntetőeljárás szabályainak, vagy a büntetőeljárásban hozott határozatban alkalmazott anyagi jogi szabályok megsértése és az ebből származó törvényesértő rendelkezések orvoslására hivatott és arra alkalmas.

[30] A felülvizsgálatnak a Be. 649. § (4) bekezdésében meghatározott oka az eljárás lefolytatása során vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatában elkövetett olyan jogsértés, amely tekintetében nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv állapította meg, hogy az a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését sértette meg. Értelemszerűen nem lehet felülvizsgálati indítvány alapja olyan hivatkozás, amely a jogi szabályozási környezet hiányosságát támadja.

[31] A szabályozás a Be. 659. § (4) bekezdésében egyértelműen kimondja, hogy a Kúria abban az esetben is csak a 662. § (1) és (2) bekezdése szerint járhat el, ha a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján került sor.

[32] Erre tekintettel a Kúriának a következő döntési lehetőségei vannak:

- a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot nem ügydöntő végzésével hatályában fenntartja, ha a felülvizsgálati indítványnak nem ad helyt; vagy

- a felülvizsgálati indítvánnyal a megtámadott határozatot megváltoztatja, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha az alapügyben a bíróság

- a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt állapította meg a terhelt bűnösségét, vagy rendelte el kényszergyógykezelését,
- a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a Btk. más szabályainak megsértése miatt szabott ki törvénysértő büntetést, alkalmazott törvénysértő intézkedést, illetve a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos, vagy aránytalanul enyhe,
- a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztette fel a büntetés végrehajtását, vagy
- a súlyosítási tilalom megsértésével hozta meg a határozatát.

[33] A Be. 663. § (1) bekezdés c) pontja szerint a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján indult felülvizsgálat esetén a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatalához az eljárás megismétlése szükséges, akkor is, ha a nemzetközi emberi jogi szerv olyan jogsértést állapított meg, amely miatt a megtámadott határozatot e törvény szerint egyébként nem kell hatályon kívül helyezni. Ez utóbbi rendelkezésből egyértelműen következik, hogy hatályon kívül helyezésre ilyen okból csak akkor kerülhet sor, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala lehetséges ugyan, de az felülvizsgálati eljárásban nem hozható meg, kizárólag az eljárás megismétlése során {Kúria Bfv.I.734/2022/12. számú határozat [60]-[70] bekezdés}.

[34] Ebben az eljárásban a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatására akkor kerülhet sor, ha az alapügyben a bíróság olyan büntető anyagi jogi szabály megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, vagy rendelte el kényszergyógykezelését, amelynek egyezménybe ütközését az EJEB megállapította; vagy a bűncselekmény minősítése vagy az alkalmazott Btk. más szabálya ütközött a nemzetközi szerződésbe és ezen szabály megsértésével történt a törvénysértő büntetés kiszabása vagy törvénysértő intézkedés alkalmazása. Ugyanez a helyzet akkor, ha az EJEB határozata valamely, a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok nemzetközi szerződésbe ütközését, vagy pedig olyan szabály nemzetközi szerződésbe ütközését állapította meg, amely szabály a súlyosítási tilalom megsértése megállapításának akadálya volt.

[35] A jogerős, vádról rendelkező ítéletben a bíróság az ún. korábbi Btk.-t, az akkor hatályos 1978. évi IV. számú törvényt alkalmazta.

[36] A korábbi Btk. 40. § (1) bekezdése szerint a szabadságvesztés határozott ideig vagy életfogytig tart.

[37] A korábbi Btk. 40. § (3) bekezdése értelmében életfogytig tartó szabadságvesztés azzal szemben szabható ki, aki a bűncselekmény elkövetésekor a 20. életévét betöltötte.

[38] A korábbi Btk. 42. § (1) bekezdése kimondja, hogy fegyházban kell végrehajtani az életfogytig tartó szabadságvesztést.

[39] A korábbi Btk. 47/A. § (1) bekezdése szerint életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletben meghatározza a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, vagy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja.

[40] A korábbi Btk. 47/A. § (2) bekezdése alapján, ha a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, annak legkorábbi időpontját húsz évben, ha az életfogytig

tartó szabadságvesztést olyan bűncselekmény miatt szabta ki, amelynek büntethetősége nem évül el, legalább 30 évben határozza meg.

[41] A korábbi Btk. 47/C. § (1) bekezdése értelmében a bíróság az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltet akkor bocsáthatja feltételes szabadságra, ha a szabadságvesztésből az elítélt letöltötte a bíróság által meghatározott időtartamot és alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető.

[42] A korábbi Btk. 166. § (1) bekezdése értelmében, aki mást megöl, büntett miatt 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[43] A korábbi Btk. 166. § (2) bekezdés a), b), c), d) és f) pontjára figyelemmel, a büntetés 10 évtől 20 évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha az emberölést előre kitervelten, nyereségvágyból, más aljas indokból, különös kegyetlenséggel, több emberen követik el.

[44] Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a felülvizsgálati indítványokkal érintett terhelt esetében az EJEB határozat sem minősítette az Egyezmény rendelkezéseibe ütközőnek az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabásának lehetőségét; továbbá nem állapította meg azt sem, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésből feltételes szabadságra bocsátást engedélyező törvényi rendelkezés egyezményesértő lenne. Az EJEB határozatai indokainak figyelembevételével megállapítható, hogy az egyezményesértés alapja azon tény, mely szerint a szerződő állam nem épített ki olyan felülvizsgálati mechanizmust, amely egyéb elemeinek megfelelése mellett biztosítaná azt, hogy legkésőbb 25 év elteltével az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt terheltnek szabadságvesztés büntetését felülvizsgálnák, ez az, ami sérti az Egyezmény 3. cikkét. Ebből következően felülvizsgálatban fogalmilag legfeljebb a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt, II. fordulathoz megfelelő feltétel vizsgálható (bár a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés törvényessége egyéb esetekben kizárólag egyszerűsített felülvizsgálatban orvosolható). A felülvizsgálati indítvány alapjául szolgáló EJEB határozat azonban nem állapította meg azt, hogy az Egyezmény megsértését a korábbi Btk. 40. § (1) bekezdése vagy a 47/A. § (2) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezés valósítja meg, és azt sem állapította meg, hogy emiatt a kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés törvénytörtő lenne.

[45] A Kúria rámutat arra, hogy a felülvizsgálati indítványban sérelmezett, az EJEB határozataiban meghatározott kritérium a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott döntésével abban az esetben sem lenne orvosolható, ha az EJEB határozatban megállapított egyezményesértés nem a felülvizsgálati mechanizmus intézménye hiányából, vagyis a hazai jog hiányosságából fakadna.

[46] A Kúria a felülvizsgálatra vonatkozó szabályok értelmében ugyanis csak azt teheti meg, hogy az indítványt a nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével bírálja el. Ebben az esetben a nemzetközi szerződéssel érintett, a korábbi Btk. 47/A. § (1) bekezdésében szabályozott feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, illetve a korábbi Btk. 47/A. § (2) bekezdésében szabályozott, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározására vonatkozó ítélőbírói jogosultságot biztosító jogszabályhely figyelmen kívül hagyása azt eredményezné, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabása esetén feltételes szabadságra bocsátásnak nem lenne helye. A törvényben ugyanis nem maradna olyan rendelkezés, amely a határozatlan idejű szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét biztosítaná, illetve annak legkorábbi időpontját megállapítaná. Az pedig, hogy a Kúria a korábbi Btk. 47/A. § (2) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezést saját hatáskörében olyan módon változtassa meg, hogy a jelen ügyben az olyan módon alkalmazandó, hogy a terhelt az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltése

mellett 25 év elteltét követően feltételes szabadságra bocsátható, a jogszabály tartalmának teljes megváltoztatását, vagyis jogalkotást eredményezne.

[47] A Kúria utal arra, hogy az Alkotmánybíróság 19/2017.(VII. 18.) AB határozata a 12. életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak értelmezéséről szóló 2/2016. Büntető jogegységi határozat alaptörvény-ellenességét éppen a törvényhozó hatalom jogkörének átvétele miatt állapította meg, ezért azt megsemmisítette. Az Alaptörvény C. cikk (1) bekezdése értelmében a Magyar Állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik. Ekként tehát a jogalkalmazás a jogalkotás szerepét át nem veheti, hiányzó tartalommal jogszabályt nem alkothat, érvényes és hatályos jogszabály alkalmazását nem mellőzheti, törvény ellen nem ítéltet.

[48] Ez a megoldás emellett azt eredményezné, hogy eseti jellegű, személyre szabott jogalkotást és ez alapján személyre szabott jogalkalmazást végezne a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében, amely a jog előtti egyenlőség sérelme miatt ugyancsak az Alaptörvénnyel ellentétes, a B. cikk (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság alapelvébe ütköző megoldás lenne.

[49] 4. Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4. napján kelt Egyezményt és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyvet az 1993. évi XXXI. törvény hirdette ki.

[50] Ezen törvény 3. § b) pontja szerint a Magyar Köztársaság Kormánya az Országgyűlés felhatalmazása alapján a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor tett nyilatkozatával az Egyezmény 46. cikkével, a 4. számú Kiegészítő jegyzőkönyv 6. cikkével és a 7. számú Kiegészítő jegyzőkönyv 7. cikkével összhangban teljes jogúan és külön megállapodás nélkül, a viszonyosság feltételével kötelezőnek ismerte el az Európai Emberi Jogi Bíróság joghatóságát, az Egyezmény és a Kiegészítő jegyzőkönyv értelmezésével és alkalmazásával összefüggő minden ügyével kapcsolatban, amennyiben az ezen ügy alapjául szolgáló tények az Egyezménynek és a Kiegészítő jegyzőkönyveknek Magyarországra nézve történő hatályba lépését követően következtek be. A törvény az 5. § alapján a kihirdetését követő 8. napon, azaz 1993. április 15. napján lépett hatályba.

[51] Az Egyezmény 46. cikk (1) bekezdése szerint a szerződő felek vállalták, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az EJEB végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

[52] A Be. 659. § (4) bekezdésének megfelelően a Kúria a 3/2015. Büntető jogegységi határozatának 2. pontjában azt állapította meg, hogy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv döntése folytán a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala nem közvetlenül az Egyezmény, mint ítélezésre szolgáló anyagi vagy eljárási jogszabály alapján, hanem az emberi jogi szerv döntésének alapulvételével, annak magyar jogrendszerbe beillesztésével, a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásával, az egyezményisértéssel nem érintett hatályos jogszabályok alkalmazásával történik.

[53] A Kúria több határozatában is kifejtette, hogy az EJEB egyezményisértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósul meg (EBH 2015.B.7. és BH2022.41.).

[54] A Kúria tehát a konkrét ügyekben meghozott konkrét bírósági ítéletek rendelkezését bírálhatja felül, azaz a Btk. és a Be. rendelkezéseinek az eljáró bíróságok általi alkalmazását, valamint azt, hogy ezek alkalmazása során történt-e az egyezmény megsértése vagy sem (EBH 2018.B.6.).

[55] Az egyezményesértés megállapítása miatti felülvizsgálati eljárásban – eltérő szabály hiányában – a Be. XC. fejezetében meghatározott, felülvizsgálatra irányadó rendelkezések alapján kell eljárni.

[56] A Be. 650. § (2) bekezdésére tekintettel a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható, a Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. E rendelkezések a nemzetközi szerződés megsértése miatt indult felülvizsgálati eljárásban is érvényesek, ezért a Kúriának a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján kell vizsgálnia, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása tekintetében lehetséges-e a nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat hozatala, vagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges.

[57] Az Egyezmény 3. cikke alapján senkit nem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak, vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgásgásban tartani.

[58] A kínzás, embertelen, megalázó bánásmód, illetve a büntetés alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a 32/2016.(XI. 3.) AB határozatban vizsgálta, amelynek során irányadónak tekintette az EJEB-nek az Egyezmény 3. cikkét értelmező joggyakorlatát. Eszerint a 3. cikkben felsorolt tilalmak közös vonása, hogy mindegyikük bizonyos fokú testi és lelki gyötrelmet, szenvedést, illetve fájdalmat okoz az érintett egyén számára. Az EJEB joggyakorlata alapján a kínzás, embertelen bánásmód vagy büntetés, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés között egyfelől a szenvedés intenzitása alapján lehet különbséget tenni. Ennek alapján embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek minősül minden olyan, az érintettnek komoly testi és/vagy lelki szenvedést okozó magatartás, amely nem éri el a kínzás megállapításához szükséges mértéket. Megalázónak akkor tekinthető a szabadságvesztés büntetés, ha a célja az érintett személy lealacsonyítása {indokolás [35]-[36] és [50] bekezdés}.

[59] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerint senkit sem lehet szabadságától másképp, mint törvényben meghatározott okból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

[60] Ezen rendelkezés alapján megállapítható, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés – akár a feltételes szabadságra bocsátás kizárásának lehetőségével – az alkotmányos jogrend része.

[61] A terhelt tekintetében az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem tekinthető tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésnek, mivel a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét a számára biztosította.

[62] Az EJEB a terhelt esetében az Egyezmény 3. cikkének megsértését azért mondta ki, mert az egyébként az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés esetén meghatározott időtartam után feltételes szabadságra bocsátható terhelt vonatkozásában a szabályozás nem biztosítja azt, hogy 25 év elteltével sor kerülhessen arra, hogy szabadlábra kerülése lehetőségét érdemben megvizsgálják. Az EJEB ítélete tehát nem azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ügydöntő határozat meghozatala során alkalmazott valamely jogszabály egyezményesértő. Az EJEB határozata ismertette a hazai jognak az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására és az abból történő feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó szabályait, azonban a feltételes szabadságra bocsátás tekintetében a terheltnek esetén alkalmazott büntető anyagi jogszabályok tekintetében egyezményesértést nem állapított meg.

[63] Az EJEK ítélete olyan hiányosságot kifogásolt, amely nem az ítéletet hozó bíróságok eljárására és nem a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatra, hanem a jogi szabályozás hiányosságára vonatkozik.

[64] A következétes ítélezési gyakorlat alapján – amelytől a Kúria jelen ügyben sem kíván eltérni – az anyagi jogerő feloldására, a jogerős határozat meghozatalára nincs törvényes lehetőség, és a megtámadott ítélet hatályban tartása indokolt, ha az EJEK nem a (tényleges) életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását és nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását (vagy az abból történő feltételes szabadságra bocsátás kezdő időpontjának bírói meghatározását) tekintette egyezményesértőnek, hanem egy olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEK által ajánlott idő kitöltése után „de facto” tenné csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését (EBH 2008.B.6.I.). Ezen határozatban foglalt érvelés jelen ügyben is irányadó.

[65] Mindezekből következően terhelt² terhelt tekintetében az EJEK ítélete alapján a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatására a lefolytatott felülvizsgálati eljárásban sem kerülhetett sor, és erre a hatályon kívül helyezést követően megismételt eljárásban sem lenne lehetőség.

[66] Mindezen érvelésre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa megalapozott.

[67] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértést nem állapított meg.

[68] **IV. A döntés elvi tartalma**

Az anyagi jogerő feloldására, a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség és a megtámadott ítélet hatályban tartása indokolt, ha az EJEK nem a (tényleges) életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását és nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását (vagy az abból történő feltételes szabadságra bocsátás kezdő időpontjának bírói meghatározását) tekintette egyezményesértőnek, hanem egy olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEK által ajánlott idő kitöltése után „de facto” tenné csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését.

[69] V. A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdésére figyelemmel öt hivatásos bíróból álló tanácsban eljárva, hatályában fenntartotta.

[70] A felülvizsgálati eljárásban felmerült bűnügyi költség megállapítása a 18/2018. (VI. 28.) IM rendelettel módosított a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII.27.) IM rendelet 1. § (1) és (2) bekezdésére tekintettel a 7. § (1) és (3) bekezdésén alapul, melyet a Be. 664.§ (1) bekezdés 2. mondata alapján az állam visel.

[71] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[72] Az ugyanazon jogosult által ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul.

[73] A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2026. április 28.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Gunyecz Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k.